

Leveringsformer

Saksnummer	20-2020 (Oppdatering av sak 7-2020)
Avsender	Senterleder
Møtedato	11.06.2020

Bakgrunn for saken

Nasjonalt senter for e-helseforskning leverer kunnskap og kunnskapsoppsummeringer i flere formater, ofte i form av vitenskapelige publikasjoner, men også i andre formater. Formatet eller formen på en kunnskapsoppsummering avhenger av hensikten med oppsummeringen. E-helseforskning har erfart at det er en del uklarheter knyttet til begrepet kunnskapsoppsummering, og at det har behov for en tydeliggjøring ovenfor våre interessenter og oppdragsgivere. Det er hensiktsmessig å identifisere de forskjellige formene for kunnskapsoppsummeringer senteret leverer.

En arbeidsgruppe nedsatt av KVAM-utvalget ved senteret har utarbeidet en oversikt og beskrivelse av leveranseformene fra senteret. Notatet har vært til intern høring. Folkehelseinstituttet har en lignende, men mer omfattende oversikt over sine leveringsformer tilgjengelig på sine nettsider¹.

Beskrivelsen er fortrinnsvis beregnet på eksterne interessenter som har nytte av leveranser fra Nasjonalt senter for e-helseforskning og er ment å klargjøre hva som kan forventes i de ulike leveranseformene. Styringsgruppen bes derfor gi innspill til beskrivelsen, og om den er dekkende for formålet for mottakere/bestillere av kunnskap.

Forslag til vedtak

Styringsgruppen stiller seg positiv til beskrivelsen av kunnskapsoppsummeringer

Vedlegg

Bekrivelse av kunnskapsoppsummeringer fra Nasjonalt senter for e-helseforskning

¹https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/skjema/brukererfaring/2015_handbok_slik_oppsummerer_vi_forskning.pdf

Kunnskapsoppsummeringer

En kunnskapsoppsummering samler og analyserer relevant informasjon om på forhånd definert(e) forskningsspørsmål. Formålet kan være å informere myndigheter og beslutningstakere, bidra til å tydeliggjøre en forskningsfront og/eller identifisere kunnskapshull for videre forskning. Kunnskapen kan presenteres på ulike måter.

Kunnskapsoppsummeringer er et fagfelt i utvikling med ulike definisjoner og spesialtilpasninger. For eksempel har «realistisk review» grepet om seg, der man søker å finne mekanismene for hvordan og hvorfor komplekse programmer virker (eller hvordan og hvorfor de feiler) i spesielle kontekster (1). Likeledes benyttes «Horizon Scan» av internasjonale kunnskapsmiljø for å danne seg et bilde av framtidige muligheter knyttet til digitalisering (2).

Nasjonalt senter for e-helseforskning jobber kontinuerlig med faglig fornyelse og ønsker å bidra med relevante kunnskapsoppsummeringer i takt med behov og utvikling i feltet. I tillegg til leveranseformene beskrevet under kan E-helseforskning gjøre andre typer oppsummeringer, og vi samarbeider gjerne med andre kunnskapsmiljøer. Våre leveranser vil alltid referere til gjeldende definisjoner av de ulike typer kunnskapsoppsummeringer vi leverer.

Videre gir vi noen eksempler på ulike typer kunnskapsoppsummeringer Nasjonalt senter for e-helseforskning kan levere. Valg av leveranse vil avgjøres av formål, tidsfrist og tilgjengelige ressurser. Leveranseform avklares i fellesskap mellom bestiller og den aktuelle prosjektgruppen ved E-helseforskning. Omfanget av arbeidet skal avklares før man starter å søke etter litteratur. For hver leveranse skal det utarbeides en protokoll hvor formålet, type leveranse og bidrag kommer tydelig fram, samt eventuelle begrensninger og konsekvenser av disse. Protokollen skal signeres av bestiller og E-helseforskning.

Leveranser

Det finnes ulike definisjoner for alle formene for kunnskapsoppsummering som er beskrevet nedenfor. Så langt det er mulig er det henvist til de mest etablerte definisjonene for hver enkelt type. Så langt det lar seg gjøre skal alle oppsummeringene gjøres systematisk og være etterprøvbare.

Systematisk review

En systematisk review er den mest omfattende formen for kunnskapsoppsummering (3). Det er en oppsummering av kunnskap innen et på forhånd definert og avgrenset emne. Søkekriterier skal beskrives og det skal søkes systematisk¹ i aktuelle databaser. Inklusjons- og eksklusjonskriterier avklares med bestiller på forhånd. De inkluderte artiklene skal kvalitetsvurderes i henhold til anerkjent metodikk. Artiklene leses og analyseres i sin helhet og E-helseforskning vil i hovedsak levere kvalitative systematiske reviewer, der blant annet meta-synteser og meta-etnografi står sentralt (4, 5).

Scoping review (kartleggingsoversikt)

En kunnskapsoversikt over et spesifikt og avgrenset emne som viser hva som finnes av litteratur, hva som kjennetegner litteraturen og hovedtrekkene i hva den handler om (funnene) (6). Det søkes i bibliografiske databaser og grålitteratur og fulltekst av artikler benyttes som grunnlag for analyse og sammenstilling. Innebærer som regel ikke kvalitetsvurdering av de inkluderte artiklene, og analyse og sammenstilling er mindre omfattende enn ved en systematisk oppsummering. En scoping review

¹ For at en oversikt skal kunne kalles systematisk, må disse tre kriteriene være oppfylt: • oversikten må ha en oppgitt søkestrategi • oversikten må inneholde klare inklusjonskriterier • oversikten må ha kvalitetsvurdert de inkluderte studiene og/eller oversiktene

kan brukes for å vurdere om det er gjennomførbart å gjøre en (full) systematisk oppsummering. Den kan også brukes til å beskrive omfang av funn innen et emne og for å oppsummere og formidle kunnskap til f.eks beslutningstakere. Formålet med leveransen vil avgjøre om resultatene sammenstilles kvalitativt eller kvantitativt.

Hurtigoversikt

En oppsummering av kunnskap, med kortere tidsfrist og av mindre omfang enn en systematisk oppsummering og scoping review. Tar sikte på å gi en god oversikt over et definert emne, men har ikke som mål å få med seg alt som er publisert om temaet. Litteratursøket gjennomføres systematisk, men med søk i færre databaser og med mindre omfattende søkestrategi enn for systematisk oppsummering. Det må i hvert enkelt tilfelle vurderes om det er behov for å søke etter grålitteratur. Ved identifisering av mange artikler kan hurtigoversikten bygge på lesning og analyse av abstracts. Formål med prosjektet vil avgjøre om resultatene sammenstilles kvalitativt eller kvantitativt.

Leveransen kan være en rapport med beskrivelse av funn, eller en litteraturliste som inkluderer abstract og et overordnet sammendrag av hovedfunnene.

Metodevurdering (Health Technology Assessment, HTA)

E-helseforskning har tradisjonelt ikke gjort metodevurderinger, men dette er et felt hvor senteret ønsker å utvikle ekspertise i samarbeid med etablerte institusjoner som Folkehelseinstituttet (FHI) og «Nye metoder» som er etablert for å kvalitetsvurdere ny teknologi i spesialisthelsetjenesten. Health technology assessments er metodevurderinger i form av systematiske oppsummeringer og vurderinger av tilgjengelig vitenskapelig litteratur om egenskaper ved og effekter av tiltak eller diagnostikk i helsetjenesten (7). Disse metodevurderingene inneholder også økonomiske analyser og analyse av etiske, sosiale, juridiske og organisatoriske forutsetninger og konsekvenser knyttet til et tiltak.

Tabell 1. Oversikt over noen styrker og svakheter ved aktuelle oppsummeringer, med eksempler.

Type	Beskrivelse	Eksempel	Styrker	Svakheter
Systematisk review (4, 5)	Oppsummering av kunnskap innen et klart definert innen et avgrenset emne.	Virella Pérez YI, Medlow S, Ho J, Steinbeck K. <i>Mobile and Web-Based Apps That Support Self-Management and Transition in Young People With Chronic Illness: Systematic Review.</i> J Med Internet Res. 2019;21(11):e13579.	Bruker metodikk som minimerer skjevhet (bias). Kvalitetssikret	Tid- og ressurskrevende
Scoping review (kartleggingsoversikt) (6, 9)	Kartlegging av type og omfang av litteratur (ofte inkludert pågående forskning).	de Grood C, Raissi A, Kwon Y, Santana MJ. <i>Adoption of e-health technology by physicians: a scoping review.</i> J Multidiscip Healthc. 2016;9:335-44.	Kan være til hjelp for å vurdere om det er behov for en full systematisk oppsummering. Kan identifisere kunnskapshull. Kan brukes til å oppsummere forskning på et emne.	Utelukker ikke muligheten for bias da de (normalt) ikke inkluderer kvalitetsvurdering av de inkluderte studiene.
Hurtigoppsummering (11, 12)	En oppsummering hvor deler av elementene i en systematisk oppsummering er forenklet eller utelatt for å fullføre i løpet av kortere tid.	Banbury A, Roots A, Nancarrow S. <i>Rapid review of applications of e-health and remote monitoring for rural residents.</i> Aust J Rural Health. 2014;22(5):211-22.	Gir relevant kunnskap hurtigere enn en systematisk oppsummering.	Avhengig av hvilke deler av elementene i arbeidet med oppsummeringen man forenkler vil man kunne få skjevhet (bias) i resultatet. (Ved å beskrive metoden og mulige begrensninger er man åpen om konsekvensene ved å velge denne type oppsummering.)

Metodevurdering (7)	Systematisk evaluering av egenskaper og effekter av tiltak og diagnostikk.	Elvsaa IKØ, Stoinska-Schneider A, Smedslund G. <i>Terapeutveiledet internettbehandling ved psykiske lidelser – en fullstendig metodevurdering.</i> Folkehelseinstituttet; 2018.	Kvalitetssikret og gjennomgripende	Tid- og ressurskrevende
Realist review (1)	Oppsummering som forsøker å svare på samspill mellom kontekst, mekanismer og utfall av intervensjoner.	Wozney L, Huguet A, Bennett K, Radomski AD, Hartling L, Dyson M, et al. <i>How do eHealth Programs for Adolescents With Depression Work? A Realist Review of Persuasive System Design Components in Internet-Based Psychological Therapies.</i> J Med Internet Res. 2017;19(8):e266.	Mer utfyllende enn en systematisk oppsummering fordi den belyser et tema fra flere sider.	Siden alle konklusjoner er avhengig av kontekst er muligheten for å generalisere begrenset.
Horizon Scan (2, 16)	Utvikling av framtidsscenarier basert på faste prosedyrer.	van der Maaden T, de Bruijn ACP, Vonk R, Weda M, Koopmanschap MA, Geertsma RE. <i>Horizon scan of medical technologies: Technologies with an expected impact on the organisation and expenditure of healthcare.</i> 2018	Kan informere og påvirke policy og beslutninger ved å identifisere muligheter og utfordringer.	Tid- og ressurskrevende

Referanser

1. Pawson R., Greenhalgh T., Harvey G., Walshe K. *Realist review-a new method of systematic review designed for complex policy interventions*. J Health Serv Res Policy. 2005;10 Suppl 1:21-34.
2. OECD. Overview of Methodologies [Tilgjengelig fra: <https://www.oecd.org/site/schoolingfortomorrowknowledgebase/futuresthinking/overviewofmethodologies.htm>]
3. Joanna Briggs Institute Reviewer's Manual. Aromataris E MZE, editor: The Joanna Briggs Institute; 2017.
4. Malterud K. *Kvalitativ metasyntese som forskningsmetode i medisin og helsefag [Qualitative metasynthesis as a research method for medicine and health sciences]*. Oslo, Norway: Universitetsforlaget. 2017.
5. Noblit George W, Hare R Dwight. *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies*: sage; 1988.
6. Arksey Hilary, O'Malley Lisa. *Scoping studies: towards a methodological framework*. International Journal of Social Research Methodology. 2005;8(1):19-32.
7. World Health Organization. Health Technology Assessment. [Tilgjengelig fra: http://www.who.int/medical_devices/assessment/en/]
8. Virella Pérez Yisselle Ilene, Medlow Sharon, Ho Jane, Steinbeck Katharine. *Mobile and Web-Based Apps That Support Self-Management and Transition in Young People With Chronic Illness: Systematic Review*. J Med Internet Res. 2019;21(11):e13579.
9. Levac Danielle, Colquhoun Heather, O'Brien Kelly K. *Scoping studies: advancing the methodology*. Implementation Science. 2010;5(1):69.
10. de Grood C., Raissi A., Kwon Y., Santana M. J. *Adoption of e-health technology by physicians: a scoping review*. J Multidiscip Healthc. 2016;9:335-344.
11. Grant M. J., Booth A. *A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies*. Health Info Libr J. 2009;26(2):91-108.
12. Tricco Andrea, Langlois Etienne, Straus Sharon. *Rapid reviews to strengthen health policy and systems: a practical guide* 2017.
13. Banbury A., Roots A., Nancarrow S. *Rapid review of applications of e-health and remote monitoring for rural residents*. Aust J Rural Health. 2014;22(5):211-222.
14. Elvsaa Ida Kristin Ørjasæter, Stoinska-Schneider Anna, Smedslund Geir. *Terapeutveiledet internettbehandling ved psykiske lidelser – en fullstendig metodevurdering. [Therapist-supported internet therapy for mental disorders – a health technology assessment]*. Rapport. Folkehelseinstituttet. 2018.
15. Wozney Lori, Huguet Anna, Bennett Kathryn, Radomski Ashley D, Hartling Lisa, Dyson Michele, McGrath Patrick J, Newton Amanda S. *How do eHealth Programs for Adolescents With Depression Work? A Realist Review of Persuasive System Design Components in Internet-Based Psychological Therapies*. J Med Internet Res. 2017;19(8):e266.
16. Hines Philip, Hiu Yu Li, Guy Richard H, Brand Angela, Papaluca-Amati Marisa. *Scanning the horizon: a systematic literature review of methodologies*. BMJ open. 2019;9(5):e026764.
17. van der Maaden T, de Bruijn ACP, Vonk R, Weda M, Koopmanschap MA, Geertsma RE. *Horizon scan of medical technologies: Technologies with an expected impact on the organisation and expenditure of healthcare*. 2018.